

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Pile

WIELKOPOLSKA

JEDNOSTKA EDUKACYJNA
SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

Wiadomości Opinie Materiały

Biuletyn Pilskiej Oświaty

4/2025

ISSN 1429-6276

**Wiadomości
Opinie, Materiały
4/2025**

ISSN 1429-6276

Wydaje

Centrum Doskonalenia
Nauczycieli w Pile
ul. Bydgoska 21
64-920 Piła

Kontakt:

Dyrektor

67 352 70 11

Sekretariat

67 352 70 10

Pracownia Kształcenia Ustawicznego

67 352 70 21
67 352 70 22
pku@cdn.pila.pl

Pracownia Doradztwa

67 352 70 26
67 352 70 28
pd@cdn.pila.pl

Pracownia Informacji i Wydawnictw

67 352 70 27
67 352 70 40
piw@cdn.pila.pl

Redaktor naczelny

Beata Walczak

Zespół Redakcyjny

Katarzyna Kwaśnik
dr Paweł Michał Owsiany
Beata Jędraszczak

Skład Łamanie

Sławomir Kozłowski

Korekta

Beata Jędraszczak

Wstęp

1

Relacje z wydarzeń w CDN

1. Beata Jędraszczak – Po konferencji... Kompetencje kluczowe w edukacji przyszłości 2

Z metodycznej półki

1. Anna Kozak Ksycka – Grywalizacja bez udziału ekranów 4
2. Agnieszka Wargin – Myślenie Krytyczne w edukacji 6
3. Małgorzata Wylegała – W jaki sposób przestrzeń może wpływać na proces edukacyjny 7

Z Publicznej Biblioteki Pedagogicznej w Pile

1. Joanna Stemler – Jak być wrażliwym w niewrażliwym świecie? 12

Co warto przeczytać?

1. Katarzyna Kwaśnik – Rekomendacja: W świecie książek obrazkowych (picturbooki)...
Marianna Coppo – Petra. 16
2. Katarzyna Kwaśnik – Rekomendacja: W świecie książek obrazkowych (picturbooki)...
Chmielewska Iwona, Bargielska Justyna – Obie. 17

Katarzyna Kwaśnik, nauczyciel konsultant, CDN w Pile

Wstęp

Oddajemy w Wasze ręce ostatni w tym roku kalendarzowym Biuletyn. Czy czas na podsumowania? Pewnie to nie ten moment. W życiu nauczycielskim czas liczymy rokiem szkolnym, zatem jesteśmy w toku. Raczej oczekujemy przerwy świątecznej, czasu odpoczynku w gronie rodzinnym.

Być może zajrzycie do naszego Biuletynu. A w nim...jest różnorodnie, refleksyjnie i roboczo. W części refleksyjnej są dwa sprawozdania z dużych konferencji. Jednej pt.: Kompetencje kluczowe w Edukacji Przyszłości, której byliśmy organizatorami. Powoli kierujemy Państwa myśli ku reformie oświaty „Kompas Jutra”. Natomiast drugie wydarzenie to coroczna IX Ogólnopolska Konferencja Biblioterapeutyczna dla nauczycieli bibliotekarzy odbywająca się w Opolu, pod hasłem przewodnim: Biblioterapia w kształtowaniu wrażliwości. Autorka artykułu snuje rozważania o tym Jak być wrażliwym w niewrażliwym świecie?

W dziale roboczym, same perełki. Jest tekst o myśleniu krytycznym, o metodach wspierających analityczne i refleksyjne myślenie uczniów połączone z umiejętnością dyskusji. To edukacja oparta na odpowiednich pytaniach, samodzielnym dochodzeniu do odpowiedzi rozwijającą intelektualną ciekawość uczniów. Są też słowa o konkretnej metodzie pracy z uczniami, o grywalizacji. Metoda angażująca uczniów, motywująca, podnosząca efektywność ich uczenia.

Nadzwyczajnym tematycznie wydaje się być propozycja o sposobach zagospodarowania przestrzeni szkolnej i jej wpływie na proces edukacyjny. Brawurowo napisana, bardzo emocjonalna, a tym samym autentyczna. Autorka swoją determinacją i stwierdzeniem „...powinnam (i chcę!) dawać nauczycielom maksymalne możliwości rozwijania u dzieci pasji, zainteresowań i talentów, poszerzania horyzontów. Ja tylko tworzę przestrzeń, warunki, to na nich spoczywa główny ciężar pracy szkoły – edukowanie”. Do artykułu dołączona fotorelacja z zaaranżowanymi przestrzeniami do edukacji w niewielkiej wielkopolskiej szkole (Szkoła Podstawowa im. Mistrzów Sportu w Sarbii).

Na koniec tradycyjne, tym razem dwie, propozycje picturebooków. Każda z nich to olbrzymia dawka emocji obudowana nostalgicznymi, lekkimi ilustracjami. Wszystko razem tworzy klimat niezwykłości oraz intymności czytelnika.

Za chwilę będą Święta Bożego Narodzenia, powinna być zima. Z pomocą poruszenia naszej wyobraźni przychodzi kolejny raz nasz koleżanka Emilia Jaworska-Weyders. Ma „oko”, widzące często to, czego my nie zauważamy. Piękno gałązki, liścia, kamienia, szronu czy ptaka. Dziękujemy Ci Emilko.

Na koniec pozwolę sobie złożyć najlepsze życzenia z okazji Świąt Bożego Narodzenia. Życzenia spokoju, ciepła rodzinnego, zatrzymania się na chwilę i zobaczenia „tego czegoś”, co być może w Nowym Roku 2026 będzie „tym czymś” najważniejszym.

Katarzyna Kwaśnik

Po konferencji... Kompetencje kluczowe w edukacji przyszłości¹

20 listopada 2025 roku odbyła się konferencja „Kompetencje kluczowe w edukacji przyszłości” organizowana przez CDN w Pile wraz z Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Pile w ramach Wielkopolskiego Festiwalu Zawodów z Kalisza. Jej celem była refleksja, inspiracja i wymiana doświadczeń pomiędzy nauczycielami, dyrektorami szkół, edukatorami oraz ekspertami z różnych dziedzin. Jak przygotować uczniów do życia w świecie, który zmienia się szybciej niż kiedykolwiek wcześniej? - to pytanie, na które miała odpowiedzieć. Czy tak się stało?

Spotkanie tematyczne otworzyła dyrektor CDN-u Beata Walczak życząc uczestnikom uzyskania odpowiedzi na pytania, na które także zwróciła uwagę - gościnnie występując - Maria Kubica Przewodnicząca Rady Miasta Piła.

Pierwszy prelegent, Gracjan Gózdź, menedżer w obszarze zarządzania zasobami ludzkimi i procesami rekrutacyjnymi w Polsce i Europie Środkowo- Wschodniej, wygłosił wykład Kompetencje przyszłości: Czy szkoła nadąży? Jakich kompetencji będziemy potrzebować na rynku pracy? Wyjaśniał czym są kompetencje i umiejętności, wskazał, jak wygląda rynek pracy w kontekście kompetencji; co było, jest i będzie. Omówił wpływ sztucznej inteligencji w kontekście

dostosowania ról rekrutera, programisty i innych. Mówił o „zatrudnianiu kompetencji” przez Polską Agencję Rynku Pracy. Według niego OECD definiuje kompetencje ucznia przyszłości jako połączenie trzech elementów: wiedzy, umiejętności i postaw. Nauczyciele mogą je rozwijać poprzez działanie, pracę zespołową i refleksję, myślenie krytyczne i etykę AI oraz nauczanie interdyscyplinarne. Wszystko to ma być udokumentowane w portfolio ucznia. Jako ciekawostkę wymienił nowe zawody, np. specjalista ds. cyfrowego wymazywania, konsultant ds. tożsamości cyfrowej, strażnik danych osobistych, doradca ds. dziedzictwa cyfrowego, kurator reputacji AI. W podsumowaniu zwrócił uwagę, że do 2030 r. 39% kompetencji zawodowych zmieni się, połowa z nich to kompetencje miękkie, 40% zawodów będzie wymagało umiejętności pracy z AI, rekrutacja kompetencjami będzie normą, a adaptacja będzie nową „walutą kompetencji”. Pytając „Czy świat zmienia się szybciej niż szkoła?” - odpowiedział, że tak. Nawet jeśli uczyliśmy do zawodów, które jeszcze nie istnieją, to wszystkie będą wymagały umiejętności uczenia się, współpracy i adaptacji.

Drugim prelegentem był Dawid Łasiński, nauczyciel chemii, Pan Belfer, prezentując temat: Nie solo a w zespole, czyli odkryj prawdziwą moc narzędzi AI przez ich łącze-

¹ Konferencja odbyła się dzięki środkom z projektu: „Zbudowanie systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie, w tym uczenia się dorosłych w województwie wielkopolskim”. Inwestycja A3.1.1 Wsparcie rozwoju nowoczesnego kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie objęta wsparciem ze środków Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności Krajowego Planu Odbudowy (KPO).

nie. W retrospekcyjnym stylu przypominał obecnym, jak przebiegał rozwój kompetencji cyfrowych w latach od 2000 do 2010, technologiczne zmiany sprzętów i pokazał pierwsze w Polsce Centrum Nauczania Zdalnego. Wskazał kluczowe kompetencje cyfrowe w Unii Europejskiej wg ramy DigCamp2.2 z nowymi przykładami wiedzy, umiejętności i postaw. Są to: praca z informacją i danymi, bezpieczeństwo cyfrowe, praca z AI, E-administracja i finanse, komunikacja i współpraca w chmurze, dobrostan cyfrowy. Na pytanie: Czy technologia może być wsparciem? - odpowiedział pokazując „magiczne sztuczki”, czyli przykłady nagrywania i generowania fiszek edukacyjnych przez połączenie Notebook LM i Gamma AI w pracy nauczycielskiej z uczniami, które to można było przećwiczyć na żywo. Jeśli się to zrobi krok po kroku razem np. z Gemini, to sporządzenie lekcji może trwać 5 min. A dzięki aplikacji Gamma wygenerujemy slajdy w kilka minut – czyli przypomina my wspomnianego z początku wykładu Mac Gyvera pogłębiając doświadczenie edukacyjne w ciekawy sposób.

O Kompetencjach miękkich – czyli wiele hałasu o nic? mówiła w ostatnim wykładzie

dzie Klaudia Giese – Szczap, psycholog, specjalistka psychologii klinicznej. Wymieniła, co należy do kompetencji miękkich. Są to: radzenie sobie ze stresem, motywacja wewnętrzna, umiejętności przywódcze oraz motywowanie innych, komunikacja interpersonalna, asertywność, praca w zespole, umiejętności kierownicze, umiejętność zarządzania zespołem i organizacja pracy. Podkreśliła znaczenie roli nauczyciela jako kierownika procesu edukacji, dobrej organizacji pracy z wykorzystaniem narzędzi takich jak e- kalendarze i komunikatory, zwróciła uwagę na przydatność Macierzy Eisenhowera (narzędzia do zarządzania czasem) i na pożeracze czasu. Wskazała, co robić, by poprawić tę organizację.

Spotkanie w hotelu Arche na sali wypełnionej po brzegi prowadził Wojciech Drózd, brakowało miejsc siedzących, niektórzy uczestnicy stali lub wymieniali się miejscami. W konferencji uczestniczyło 190 osób. Intensywne 3 godziny ciekawych prelekcji przeszło do historii. Czy spełniła oczekiwania? - można śmiało odpowiedzieć, że tak. Ale czy my jesteśmy na to gotowi?

Grywalizacja bez udziału ekranów

Pisząc o grywalizacji jako o metodzie pracy z uczniami mamy przede wszystkim na myśli wykorzystywanie elementów gier celem zwiększenia zaangażowania uczniów w proces edukacji. Wykorzystujemy grywalizację, aby uatrakcyjnić zajęcia, motywować uczniów do pracy, a także podnieść efektywność uczenia się¹. Wierzę jednak, że grywalizację można wykorzystać także w pracy pedagoga szkolnego. Postanowiłam przygotować innowację, która wesprze realizację podstawowych potrzeb uczniów liceum, „odklei” ich od ekranów i usprawni ich wzajemną komunikację. Użyłam w tym celu prywatnych gier strategicznych, karcianych oraz planszowych. Założyłam, że będę pracować w ten sposób z jedną wybraną przez siebie klasą przez minimum 10 spotkań w ciągu roku szkolnego.

Na co dzień zauważamy, że młodzież niewiele ze sobą rozmawia, pochłonięta jest ekranem, zamyka się w swoim (wirtualnym) świecie. Nie da się nie zauważyć, że bywa zestresowana i wycofana. Zaczęłam zatem zastanawiać się, dlaczego młodzież woli spędzać czas z telefonem w ręce i jakie potrzeby w ten sposób zaspokaja? Dlaczego młodzi ludzie ze sobą nie rozmawiają? Jeśli przyjmiemy założenie, że za każdym naszym zachowaniem stoi jakaś niezaspokojona potrzeba, znajdziemy odpowiedź na postawione pytania.

Z mojego doświadczenia płynącego z pracy pedagoga oraz rozmów przeprowadzonych z uczniami wynika, iż młodzież poszukuje w internecie kontaktu z drugim człowiekiem, zabija nudę, ale i uwaga- odstresowuje się (odstresowywanie się jest procesem złudnym, w kontakcie z ekranami coraz bardziej przebudźcowujemy swój mózg). Zaledwie po wstępnym rozważeniu zjawiska mamy już trzy potrzeby, do których zaspokojenia dąży młodzież: potrzeba kontaktu, potrzeba sensu i potrzeba obniżenia poziomu kortyzolu (edukacja na co dzień zapewnia naszym uczniom aż nadto kortyzolu: sprawdziany, kartkówki, presja ze strony rodziców a niejednokrotnie także nauczycieli, dla których ich przedmiot jest najważniejszy). Znając te potrzeby możemy spróbować je zaspokoić. Jak? Z pomocą przychodzi nam właśnie grywalizacja. W swoim projekcie skupiłam się na wykorzystaniu tradycyjnych gier strategicznych z kompletnym pominięciem ekranów. Przy okazji wprowadzenia tak nieszablonowej metody pracy z uczniami zauważyłam wiele korzyści:

- poza tym, że pobudzamy do działania szare komórki, dajemy młodzieży szansę na wyrażenie się, co podnosi wiarę w ich własne możliwości, może nawet pozwoli odkryć swoje mocne strony- gra Pitagoras czy Scrabble idealnie się do tego nadają,
- wzmacniamy kompetencje komunikacyjne- grając w grę Anonimo młodzież musi umieć zadawać pytania, które wcale nie są tak proste i oczywiste, jak nam dorosłym się wydaje,
- pozwalamy na budowanie strategii opartych na przemyślanych wyborach- Splendor czy Kakao są do tego idealne,
- wzmacniamy koncentrację- gra Dobble sprzyja budowaniu tzw. „uwagi tunelowej”,
- wzmacniamy spostrzegawczość i procesy pamięciowe- gra Zombie mimo że nie brzmi zachęcająco idealnie się do tego nadaje,

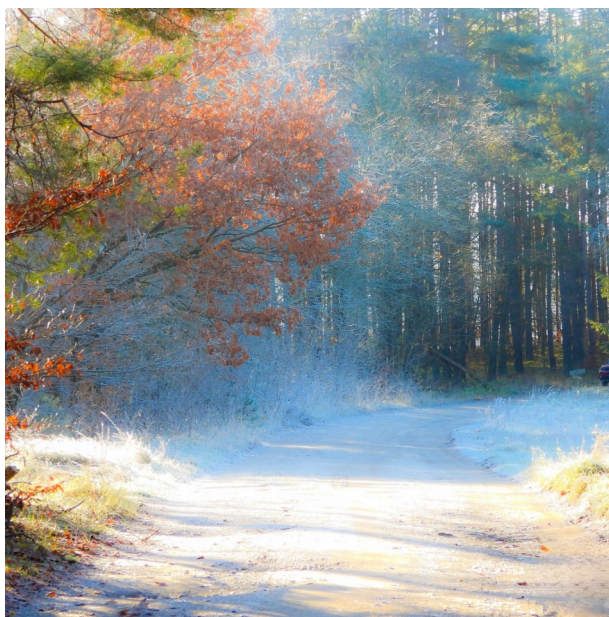
¹ J. Wysmulek, „Grywalizacja metodą na efektywną lekcję” [w:] Remedium: profilaktyka problemowa i promocja zdrowia psychicznego, nr 2/2023

- uczymy cierpliwości- każdy cierpliwie czeka na swoją kolej,
- integrujemy grupę rówieśniczą,
- uczymy przestrzegania zasad- każda gra ma własne zasady.

W trakcie realizacji przedsięwzięcia zauważyłam, że młodzież ma trudności w zakresie podstawowych umiejętności, które nam- dorosłym, nie sprawiają żadnych problemów. Chodzi o umiejętność formułowania pytań, czytania ze zrozumieniem, w tym także umiejętności czytania instrukcji, planowania, przewidywania konsekwencji, budowania strategii, ale i także utrzymania koncentracji. Ponadto w czasie moich spotkań z młodzieżą zauważyłam, że młodzi ludzie mają bardzo niską samoocenę, szybko się zniechęcają a sytuacja „oderwania” od telefonu bywa dla nich bardzo trudna i stresująca.

Po trudach pierwszych spotkań przy grach (młodzież do całego przedsięwzięcia podchodziła dość opornie, a telefony wciąż pojawiały się w ich dłoniach), zauważyłam, że część uczniów docenia taką formę pracy, przypadły im do gustu gry, o które proszą podczas kolejnych spotkań, chcą nauczyć się zasad, coraz śmielej zadają pytania, czerpią radość ze wspólnie spędzonego czasu, umacniają swoje koleżeńskie relacje, kilkoro uczniów przyznało także, że na chwilę zapomina o szkolnej codzienności i o stresie związanym z nauką. Zauważyłam także, że klasa dobrze się czuje, gdy mogę poświęcić im czas i zagrać wspólnie z nimi, dynamika gry jest wówczas zupełnie inna. Do tej pory zrealizowałam sześć z dziesięciu spotkań i właściwa ewaluacja dopiero przede mną, stąd bazuję na informacjach pozyskanych z rozmów indywidualnych z uczniami.

Podsumowując: realizowana przeze mnie innowacja wskazała kilka bardzo ważnych punktów do dalszej pracy z młodzieżą, wprowadziła elementy zabawy, a co za tym idzie rozluźnienia, dała szansę na ćwiczenie umiejętności młodzieży w zakresie wskazanych wyżej trudności oraz integrację. Gry wprowadziły dużo śmiechu i rozluźnienia, nie zapominajmy, że śmiech rozluźnia przeponę, poprawia nastrój. Dlaczego zatem nie spróbować?

fot. Listopad 2025, Emilia Jaworska-Weyders

Agnieszka Wargin, nauczyciel j. angielskiego, SP nr 2 im. Olimpijczyków Polskich w Pile

Myślenie Krytyczne w edukacji

Myślenie krytyczne stanowi jedną z najważniejszych kompetencji, jakie współczesna edukacja może przekazać uczniom. W świecie przepelnionym informacjami, szybko zmieniającą się technologią oraz rosnącą złożonością problemów społecznych i zawodowych, umiejętność samodzielnego analizowania treści, oceny ich wiarygodności i formułowania własnych, uzasadnionych sądów staje się niezbędna. Właśnie dlatego rozwijanie krytycznego myślenia w szkołach przynosi szereg korzyści zarówno uczniom, jak i całemu systemowi edukacyjnemu.

Nauczyciele, którzy wdrażają metody wspierające analizę, refleksję i dyskusję, angażują uczniów bardziej niż tradycyjny przekaz wiedzy. Lekcje stają się dynamiczne i interaktywne, a uczniowie przejmują aktywną rolę w procesie odkrywania nowych treści. Dzięki temu rośnie ich motywacja, a zdobywana wiedza staje się trwalsza, bo jest efektem samodzielnego wysiłku intelektualnego.

Uczniowie rozwijają także swoją kreatywność i umiejętność rozwiązywania problemów. Potrafią analizować sytuacje z różnych perspektyw, dostrzegać zależności oraz formułować logiczne wnioski, stając się bardziej skuteczni w poszukiwaniu innowacyjnych rozwiązań. Edukacja oparta na pytaniach, dyskusjach i samodzielnym dochodzeniu do odpowiedzi, rozwija ich intelektualną ciekawość oraz motywację wewnętrzną. W efekcie uczenie się nie polega już jedynie na zapamiętywaniu treści, lecz na aktywnym odkrywaniu świata.

Rozwijanie krytycznego myślenia wpływa również na umiejętność współpracy oraz poprawia komunikację. Przemyślane argumentowanie, umiejętność uzasadniania własnego stanowiska oraz otwartość na odmienne opinie, to fundamenty konstruktywnego dialogu. Uczniowie, którzy ćwiczą tę kompetencję, łatwiej pracują w grupach, a ich wypowiedzi stają się klarowniejsze i bardziej przekonujące. Jednocześnie uczą się szacunku dla różnorodności poglądów. Zamiast postrzegać dyskusję jako konflikt, traktują ją jako okazję do poszerzania wiedzy. Wszystko to wpływa na rozwój odpowiedzialności i dojrzałości społecznej. Osoby potrafiące analizować skutki swoich działań są bardziej świadome konsekwencji podejmowanych decyzji. W edukacji przekłada się to na większą samodyscyplinę, lepsze zarządzanie czasem oraz odpowiedzialne podejście do obowiązków.

Gdy każdego dnia uczniowie spotykają się z ogromną liczbą komunikatów – od materiałów szkolnych po media społecznościowe, kompetencja ta pozwala im na świadomy odbiór informacji. Umiejętność odróżniania faktów od opinii, rozpoznawania manipulacji czy oceniania jakości źródeł, pozwala im unikać dezinformacji i podejmować bardziej racjonalne decyzje. Przez to zwiększa się ich samodzielność intelektualna. Zamiast bezrefleksyjnie przyjmować treści, zaczynają je interpretować i poddawać krytyce. Uczniowie rozwijają przez to umiejętność oceny wydarzeń społecznych i politycznych, z perspektywy wiarygodnych argumentów, co sprzyja kształtowaniu postawy obywatelskiej.

Zalety myślenia krytycznego są wielowymiarowe. Wzmacnia ono odporność na manipulację, rozwija kreatywność, sprzyja współpracy, kształtuje odpowiedzialność i podnosi jakość uczenia się. To kompetencja, która nie tylko wspiera rozwój młodych ludzi, lecz także przygotowuje ich do świadomego, aktywnego i odpowiedzialnego życia w nowoczesnym społeczeństwie. Włączenie krytycznego myślenia do codziennej praktyki szkolnej jest więc inwestycją, która procentuje zarówno dziś, jak i w przyszłości.

W jaki sposób przestrzeń może wpływać na proces edukacyjny?

Od kilku lat dość popularny staje się trend odpowiedniego organizowania przestrzeni w placówkach edukacyjnych. Liczne badania naukowe wyraźnie pokazują, że sposób organizowania przestrzeni ma istotny wpływ na funkcjonowanie i rozwój dzieci i młodzieży (wyniki tych badań są omówione m.in. w Katalogu rozwiązań przestrzennych sali lekcyjnej w nauczaniu wczesnoszkolnym

SALA -
https://www.szkolazklasa.org.pl/wp-content/uploads/2016/11/sala_katalog_broszura_030815-1.pdf).

Jeśli tylko finanse na to pozwalają, dyrektorzy szkół starają się tak organizować szkolne wnętrza (a czasem i zewnątrz), aby uczniowie mogli - w komfortowych warunkach, na wygodnych siedziskach czy kanapach, w otoczeniu żywej zieleni i przyjemnych dla oczu kolorów - odpocząć w czasie przerw na szkolnych korytarzach, zjeść posiłek w przyjemnej stołówce czy po prostu uczyć się w dobrze wyposażonych, ale zarazem nieprzebudźcowujących salach lekcyjnych. Coraz więcej osób mających wpływ na zagospodarowywanie szkolnej przestrzeni zwraca uwagę na tworzenie kątek wyciszeń czy też miejsc, w których uczeń może się schować, ukryć lub побыć sam ze sobą odseparowany od szkolnych hałasów.

Komfort psychiczny, poczucie bezpieczeństwa oraz przyjemność z przebywania w estetycznie urządzonych pomieszczeniach są niezwykle ważne. Chciałabym jednak zwrócić uwagę na edukacyjną rolę szkoły. Czy organizowanie przestrzeni może sprzyjać procesowi uczenia się? Czy może zachęcać do nauki? Motywować do podejmowania wysiłku zapamiętania wiadomości

lub trenowania umiejętności? Czy jest możliwe zorganizowanie przestrzeni w taki sposób, aby wiedza „sama wchodziła” uczniom do głów, bez potrzeby podejmowania z ich strony jakiegokolwiek wysiłku? Przykład Szkoły Podstawowej im. Mistrzów Sportu w Sarbi pokazuje, że przynajmniej na kilka z tych pytań śmiało mogę odpowiedzieć: TAK!

Szkoła Podstawowa im. Mistrzów Sportu w Sarbi jest niewielką wiejską szkołą, położoną na skrzyżowaniu dróg wojewódzkich, niedaleko lasów i pól. W szkole panuje kameralna atmosfera, wszyscy się znają. Aktualnie uczy się w niej 89 uczniów oraz pracuje 20 nauczycieli. Liczba uczniów w większości klas mieści się w przedziale od 6-14, stąd sale lekcyjne nie muszą być duże. Od kilku lat w szkole w sposób bardzo przemyślany, systematyczny i celowy są przeprowadzane remonty w poszczególnych klasach, całkowicie odmieniając ich oblicza. W ten sposób powstała pracownia przyrodnicza, biblioteka z pracownią humanistyczną oraz klasa leśna. Choć sale zostały już wyremontowane, proces ich tworzenia wciąż trwa. W miarę dostępności środków finansowych dokupowane są do nich nowe sprzęty, pomoce czy meble.

Pracownia przyrodnicza była pierwszym tak dużym przedsięwzięciem w szkole. Najbardziej zjawiskowym elementem pracowni jest namalowany w formie muralu na suficie oraz części ścian Układ Słoneczny. Zainstalowane na suficie lampy imitują gwiazdy, a całości dopełniają fotorolety okienne, na których można podziwiać galaktykę Oriona oraz Drogę Mleczną. Na drzwiach ogromnych szaf mieszczących całe bogactwo pomocy dydaktycznych umieszczono mapy Polski, świata i poszczególnych kontynen-

tów. W pracowni są prowadzone zajęcia z geografii, ale również biologii, fizyki i chemii, dlatego nie mogło tu zabraknąć stołu do przeprowadzania doświadczeń i eksperymentów oraz szafy na chemikalia. Pracownia jest wyposażona w mnóstwo modeli, plansz, w mikroskopy, globusy oraz zestawy do przeprowadzania doświadczeń. Odkąd powstała - nieustannie budzi zainteresowanie przybywających do niej uczniów, nauczycieli i gości. Napawający niezwykłą radością jest widok uczniów, którzy stoją „pod szafą” i być może z nudów, a może dla zaspokojenia własnej ciekawości, wodzą palcami po mapie świata poszukując „śmiesznych” lub nieznanych nazw państw i dyskutują nad tym, co znaleźli. Czyż taka pomoc, widoczna i dostępna dla dzieci cały czas, do której można podejść w konkretnym celu, ale czasami również i stanąć obok niej przez przypadek i faktycznie zerknąć z nudów – czyż nie jest ona motywująca do nauki? Czy nie sprzyja pogłębianiu wiedzy, nawet bezwiednie? Pracownia przyrodnicza spełnia swoją rolę przede wszystkim dzięki zaangażowaniu nieprzeciętnych nauczycieli. Dzięki nim uczniowie chłoną wiedzę poprzez regularne i samodzielne wykonywanie doświadczeń. Nasi uczniowie znają podstawowe zasady bhp – gdy zaczynają się doświadczenia, zawsze w ruch idą fartuchy, rękawiczki i okulary ochronne. Dla każdego ucznia, nie tylko jednego, który akurat przeprowadza pokaz na biurku nauczyciela, bo w szkole w Sarbi wszyscy uczniowie przeprowadzają eksperymenty. W pracowni parapety zawsze są zastawione kwiatami zmieniającymi kolory, rosnącymi fasolkami, czy przedziwnymi miksturami. Ta pracownia żyje swoim życiem, a uczniowie na wszystkich lekcjach mogą obserwować efekty swoich badań. Ktoś zapytał: czy dzięki pracowni poprawiły się oceny uczniów z przedmiotów przyrodniczych? Nie wiem. Nie zostało to zmierzone,

bo nie o to w tej pracowni chodzi. Celem jej istnienia jest rozbudzenie zainteresowania uczniów przyrodą, ekologią, otaczającym ich światem, procesami, które w nim zachodzą. Czy się udało? Jeśli wziąć pod uwagę zdobywane przez sarbskich uczniów corocznie wysokie miejsca w turnieju leśnym, zwycięstwo na poziomie wojewódzkim w konkursie ekologicznym „Aktywna szkoła z klimatem i dobrą atmosferą” lub wybór przez ósmoklasistę szkoły leśnej jako ścieżki swojej dalszej kariery, to chyba tak - udało się zaszczepić w dzieciach uczących się w szkole w Sarbi zainteresowanie przyrodą.

Kolejną spektakularną i bardzo „przyjemną w odbiorze” salą lekcyjną jest tzw. klasa leśna. Jest to sala do edukacji wczesnoszkolnej, w której na ścianie znajduje się ogromna fototapeta z przepięknym rozświetlonym lasem liściastym, która płynnie przechodzi w runo leśne znajdujące się na podłodze. W kącie sali umieszczona została drewniana wieża obserwacyjna, do której uczniowie mogą wejść i przez lornetki obserwować zwierzęta, znajdujące się na planszach zawieszonych na ścianach. Oczywiście także tu nie mogło zabraknąć fotorolet – z wizerunkami zwierząt leśnych oraz naklejek na szafach tworzących atlas grzybów. Klasa leśna jest wyposażona w pomoce do edukacji leśnej, w tym m.in. tablicę dźwiękową z odgłosami zwierząt. W tej sali na co dzień zajęcia mają najmłodsze uczniowie, ale w razie potrzeby każdy z chętnych nauczycieli może przeprowadzić lekcję w wybranym przez siebie pomieszczeniu (klasie leśnej, pracowni przyrodniczej i in.). Las umieszczony na ścianie klasy tworzy w niej niesamowitą atmosferę, sprzyja relaksowi. Ogromna ilość zieleni działa uspokajająco i wyciszająco, dlatego to właśnie w tej sali jej opiekunka tworzy od czasu do czasu specjalny kącik wypoczynkowy, w którym uczniowie znajdują wytchnienie

podczas przerw. Czy ta sala służy edukacji? W każdym wymiarze! W edukacji wczesnoszkolnej dużo miejsca poświęcone jest budowie lasu, jego mieszkańcom oraz roli w ekosystemie. W tak zbudowanej przestrzeni nauczyciel wszelkie pomoce dydaktyczne ma na wyciągnięcie ręki. Dzięki temu uczniowie są świetnie zapoznani z tematyką lasu, nie jest ona dla nich w żaden sposób obca, las staje się ich naturalnym środowiskiem. Ponadto stopniowe odkrywanie detali poukrywanych w klasie (np. grzybów i ich nazw na szufladach czy fotografii zwierząt) sprawia, że klasa cały czas jest ciekawa. Tu nie da się zobaczyć wszystkiego od razu, trzeba ją odkrywać powoli, tak jak wchodzi się do lasu – stopniowo pozostawiając za sobą zindustrializowany świat. Kolorowe plansze zachęcają do czytania (edukacja polonistyczna!), a wieża obserwacyjna do wspięcia się na nią (edukacja ruchowa!). W klasie wiele pomocy oddziałuje na zmysły: wieża pachnie drewnem, po dotknięciu jej elementów można poczuć fakturę drewna, las na ścianie mieni się wieloma odcieniami zieleni działając na zmysł wzroku, a po włączeniu tablicy z odgłosami zwierząt aktywizujemy słuch i dodatkowo pobudzamy wyobraźnię. Jest to więc również idealne miejsce do wprowadzenia elementów terapii SI dla dzieci. Gdy tylko jest to możliwe, nauczycielki szkoły podstawowej w Sarbi zabierają swoich uczniów na wycieczki do lasu, by obserwować las na żywo, wziąć udział w corocznych akcjach sadzenia lasu, sprzątania lasu, itp. Gdy jednak pojawiają się trudności organizacyjne czy pogodowe – zawsze można skorzystać ze szkolnego „wewnętrzznego” lasu.

Kolejną nietuzinkową salą w szkole w Sarbi jest klasa humanistyczna połączona z biblioteką. Ze względów lokalowych szkolny księgozbiór musiał się znaleźć w jednej z klas lekcyjnych. Wysoka ściana zabudo-

wana drewnianymi regałami w stylu biblioteczki z Hogwartu lub Uniwersytetu Oksfordzkiego budzi zachwyt i zachęca do sprawdzenia, co znajduje się na regałach. W sali znajduje się również stylowe biurko, są też mniejsze regały na literaturę dziecięcą. Niezwykły efekt daje także fototapeta imitująca starodawne regały z książkami z poukrywanymi wśród nich prawdziwymi książkami tworzącymi wystawkę nowości bibliotecznych. Dzięki drewnianej zabudowie oraz pastelowym kolorom klasa jest bardzo ciepła i przyjemna. Będąc nauczycielem pracującym w tej szkole często obserwuję uczniów, którzy podczas przerw mimochodem, niby od niechcenia, chwytają jakąś książkę, by ją przejrzeć. Gdy zauważają wzrok nauczyciela (czy nie daj Boże swoich kolegów, czy koleżanek) nerwowo ją odkładają, ale... przecież coś ich tam zainteresowało, coś ich ciągnie... może więc, jeśli nie dziś, to za jakiś czas chwycą książki i zaczną czytać? Czy dzięki nowemu wystrojowi pracowni podniósł się poziom czytelnictwa w szkole? Nie wiem, nie zostało to zmierzone. Można jednak sądzić, że raczej plasuje się on na w miarę stałym, niskim niestety, poziomie. Jednak gdyby nie było tej pracowni, być może ten poziom spadłby? Trudno dociekać. Faktem jest, że nauczyciel języka polskiego omawiając daną lekturę, w każdej chwili może po nią sięgnąć, bo stoi na półce. Korzystanie ze słowników, także na lekcjach języków obcych, nie wymaga przyniesienia ich z odległej biblioteki czy z domu. Jasne, dziś większość uczniów korzysta z translatorów w telefonach, ale czasami warto pokazać im, jak „kiedyś” wyglądały słowniki, przypomnieć, jak się z nich korzysta, oderwać od świata wirtualnego. Ważne jest oczywiście, by biblioteka była dobrze zaopatrzona, dlatego jednym z najważniejszych zadań biblioteki szkolnej jest bieżące uzupełnianie księgozbioru o nowości wy-

dawnicze z literatury dziecięcej i młodzieżowej, a także wymiana książek na nowsze wydania oraz dokupowanie nowych egzemplarzy lektur szkolnych. Co roku opiekunka szkolnej biblioteki zaprasza na spotkania autorskie lokalnych pisarzy i poetów. Zorganizowany w sali kącik czytelniczy jest świetnym miejscem do głośnego czytania dzieciom bajek, organizowania akcji czytelniczych czy uroczystości pasowania na czytelnika. Czytanie w tak przyjaznej i wprowadzającej w „książkowy klimat” przestrzeni, pomimo iż często dla współczesnych dzieci jest trudne ze względu na słabą technikę czytania oraz umiejętność rozumienia czytanego tekstu, może stać się przyjemnością.

Kolejną ciekawostką zrealizowaną w szkole w Sarbi w ramach organizacji przestrzeni jest stworzenie „klasy pod chmurką”. Na terenie przyszkolnym w minionym roku zbudowano wiatę, która już niebawem zostanie wyposażona w ławostół, tablicę oraz tablice edukacyjne. Przy wiacie znajdzie się zbiornik na deszczówkę. Opodal zasadzono kwiaty i krzewy, w ramach projektu „Tradycyjny sad” uczniowie z opiekunką stworzyli niemały sad z jabłonią, zasiano trawę. Nieopodal istnieje także przestrzeń na stworzenie przyszkolnych ogródków warzywnych. To zielone miejsce ma być dodatkową klasą, w której będzie można uczyć się i tworzyć na łonie natury. Przygotowanie do turnieju leśnego – gdzie jeśli nie wśród drzew? Na terenie wokół wiaty zasadzono różne gatunki drzew, które mogą świetnie służyć do nauki rozpoznawania pędów, liści, owoców, itd. Zabawy ruchowe – oczywiście na przyszkolnym placu, integracja klasowa – może w formie pikniku na zielonej trawce? Lekcja plastyki – wyciągamy sztalugi i malujemy plenery tuż obok szkoły, z widokiem na las i pola. Do

wiaty został doprowadzony prąd i internet, więc śmiało można będzie tu również wykorzystywać nowoczesne technologie. To miejsce dopiero się tworzy, ale już widać jego ogromny potencjał.

Szkoła Podstawowa im. Mistrzów Sportu w Sarbi jest maleńką szkołą, która stale się rozwija. Pomimo tego, że jest szkołą publiczną, prowadzoną przez jednostkę samorządu terytorialnego i - jak większość tego typu szkół - często zmaga się z brakiem funduszy, dyrekcja i grono pedagogiczne nieustannie starają się, by uczniowie przychodzili do niej z radością, zaciekawieniem, by przestrzenie, które wspólnie tworzą, inspirowały dzieci do przemyśleń, zadawania pytań, by miały wartość poznawczą. Wszystkie innowacyjne sale, które powstały w szkole są efektem pracy wielu osób. Na etapie planowania wiodący głos mają nauczyciele, którzy będą w nich uczyć. Gdy pada hasło: „remontujemy!”, to oni często proponują różnorodne rozwiązania, podsuwają dyrekcji pomysły, sugerują, jakie pomoce są im potrzebne, szukają inspiracji w internecie i podsyłają ogrom zdjęć poglądowych. Już w trakcie samego remontu stanowią głos doradczy, decydują, gdzie ma wisieć ta czy inna tablica, najlepiej wiedzą, w jaki sposób ustawić meble, żeby dobrze im się pracowało z uczniami. Podczas tworzenia nietuzinkowych sal nie można zapomnieć, by nie powodowały one przebudzowania uczniów, miały spójny charakter, były logiczne i funkcjonalne. Zamyślenie pracowników szkoły w Sarbi było, aby wchodząc do poszczególnych sal, uczniowie „wchodzili w przestrzeń” danej dziedziny wiedzy i ten efekt z pewnością został osiągnięty.

W organizacji przestrzeni szkolnych brany jest również pod uwagę głos samych uczniów. Podczas luźnych rozmów mło-

dzień podsunęła niegdyś pomysł ogródków, więc na niezagospodarowanej wówczas ziemi klasy młodsze siały rzodkiewkę i sałatę. Następnie chłopcy zaczęli mówić o boisku, więc dyrekcja pozyskała grunt i próbuje zdobyć środki na tak dużą inwestycję. Gdy dziś pytamy uczniów szkoły w Sarbi o marzenia, mówią: „park linowy i domek na drzewie!” Przed szkołą stoją więc nowe wyzwania, bo marzeń uczniów nie można zo-

stawiać bez odpowiedzi. Gdy raz rozbudziło się dziecięcą kreatywność i wyobraźnię, trzeba podejmować próby ziszczenia kolejnych pomysłów, nawet tych, które wielu ludziom wydają się szalone i nierealne. Bo kto powiedział, że w szkole nie może być domku na drzewie, z którego podczas biologii czy przyrody można obserwować ptaki i słuchać ich świergotu...? To jest właśnie przestrzeń prawdziwie służąca edukacji!

Joanna Stemler, nauczyciel bibliotekarz, PBP w Pile

Jak być wrażliwym w niewrażliwym świecie?

Trudno uwierzyć, jak szybko minął ten rok! I znów znalazłam się w Opolu na kolejnej, IX Ogólnopolskiej Konferencji Biblioterapeutycznej. Przywitały mnie znajome twarze, poczułam się jak w domu. Pełna zapału i oczekiwań rzuciłam się w dobrze mi znany wir konferencyjny, zapoczątkowany serią wykładów w Sali Orła Białego w Urzędzie Marszałkowskim w Opolu. Tematem tegorocznej edycji była „Biblioterapia w kształtowaniu wrażliwości”.

fot. autorki

Pierwszy prelegent, dr hab. Mariusz Jędrzejko, swym żywiołowym wystąpieniem od razu „porwał” publiczność. Stawiając kluczowe pytanie: „Czy można być wrażliwym w niewrażliwych czasach?” udowadniał, że wrażliwość wymaga spokoju, a głównym zagrożeniem w dzisiejszym świecie jest przebodźcowanie człowieka. Zaobserwować to można szczególnie na przykładzie młodzieży i dzieci, które nadużywają AI, bombardowane są dużą ilością informacji, ich mózgi nie mają możliwości wszystkiego przetworzyć. Wrażliwość powstaje wtedy, kiedy dziecko rozwija się zgodnie z etapami rozwojowymi, nie można tego przyspieszać. Na młodego człowieka czyha wiele zagrożeń, dzisiejsze ryzyka przekraczają formy pomocy (nowe formy nikotynizmu, nadużywanie leków, ryzykowne challenge, nadużywanie technologii cyfrowej, brak snu, chemiczna żywność). Dużą rolę w wychowaniu pełną rodzice, którzy niejednokrotnie popełniają szereg błędów, jak: brak stawiania granic, brak łączenia praw z obowiązkami, presja na doposażanie dzieci we wszystko, co możliwe, przyspieszenie usamodzielnienia społecznego dzieci. Podkreślił, iż wrażliwość rodzi się w kontakcie człowieka z przyrodą, literaturą, sztuką. W kontakcie z drugim człowiekiem. Społeczne uczenie się polega na obserwacji i doświadczeniu realnym (zobaczyłem –zapamiętałem, utrwaliłem; zobaczyłem-enkułturowałem, umiem odtwarzać i powtarzać). Czytanie daje wrażliwość i wzbogaca wyobraźnię, daje wiedzę i zasady moralne.

Kolejni prelegenci - psychologowie, psychoterapeuci i autorzy książek – opowiadali o wrażliwym słuchaniu, ćwiczeniach uważności, świadomym oddechu jako sposobach na osiągnięcie równowagi i szczęścia. Kontakt z przyrodą (lasoterapia), zwierzętami, asocjacja jest dziś kluczem do osiągnięcia wewnętrznego spokoju.

Wykład na temat „Słowa mają moc. Znajdź siłę w słowach” prowadzony przez Alinę Adamowicz, psycholożkę, specjalistkę neuropsychologii i psychotraumatologii, był niezwykle inspirujący. Autorka książki „Twoje słowa mają moc”, cytując Don Miguela Ruiza podkreślała, że „Słowo jest potęgą, którą sam tworzysz. Wnika do naszego umysłu, może zmienić całokształt przekonań na lepsze lub gorsze”.

Słowa mają ogromną moc, potrafią „dodawać skrzydeł,” ale i ranić. Każdy z nas na pewno się o tym przekonał.

Ciekawy wykład na temat „Biblioterapii w literaturze staropolskiej i jej odniesień do współczesności” przedstawiła dr Grażyna Piechota. Podawała przykłady adaptacji elementów staropolskiej kultury i literatury do współczesnych metod terapeutycznych. Pokazywała zastosowania biblioterapii inspirowane literaturą klasyczną, a także podobieństwa i różnice pomiędzy biblioterapią staropolską a obecną. Wspólnym fundamentem jest zawsze literatura jako narzędzie refleksji, empatii, samopoznania i przepracowania trudnych emocji.

„Wisienką na torcie” było wystąpienie kolejnego prelegenta, Przemka Staronia. Tego pana nie trzeba chyba nikomu przedstawiać. Autor fenomenalnej „Szkoły bohaterów”, Nauczyciel Roku 2018, etyk, który zmienił liceum w Hogwart – tak sam się przedstawia. I nie ma w tym odrobiny przesady. Pełen pasji i pomysłów, jak zmienić polską szkołę, aby dzieci i młodzież chciały... chcieć. Życie jest krótkie, najważniejsze są relacje – to jego motto. Odwołując się do literatury i jej bohaterów (Harry Potter, Mały Książę, Narnia, wiersze Wisławy Szymborskiej) buduje mosty między młodszym a starszym pokoleniem. Książka jest swoistym spotkaniem, książki towarzyszą nam przez całe życie. Nie bójmy się eksperymentować, uczniowie to doceniają – namawia nas autor.

Pełni energii i entuzjazmu na zmienianie świata, ruszyliśmy do Kina Studyjnego „Meduza” po kolejną porcję emocji. Film pt. „Blisko” w reżyserii Lukasa Dhont’a, wywołał na uczestnikach seansu piorunujące wrażenie. Ta zmysłowa opowieść o przyjaźni dwóch 13-letnich chłopców zapadła wszystkim głęboko w pamięć. Wróciliśmy do niej podczas panelu dyskusyjnego w drugim dniu konferencji.

Kolejnego dnia przeszliśmy od słów do czynów, czyli rozpoczęły się warsztaty. Każdy uczestnik mógł wybrać 5 zajęć z całej gamy propozycji. Mój wybór padł m.in. na „Kobietę a jej samodzielność” Anny Sabiło. Czytaliśmy fragmenty bloga kobiety, która podróżuje ze swoją córką po świecie w poszukiwaniu szczęścia (siebie?). Zastanawialiśmy się, jakie trudności mogą spotkać ją na drodze, na kogo może liczyć, co daje jej siłę do dalszej drogi. Próbowaliśmy w formie dramy wchodzić w role: podróżnika, sprzymierzeńca lub przeszkody. Pokonywaliśmy własne ograniczenia, rozwijaliśmy wyobraźnię i ćwiczyliśmy umiejętność współpracy w grupie. Kobiety mają moc!

Warsztat „Wrażliwość zapisana słowem” Barbary Szczepanik wprowadził nas w świat literatury, picturebooków autorstwa Shauna Tana, Kobi Jamady i innych książek z przesłaniem. Zachwycaliśmy się prostotą przekazu a jednocześnie jego złożonością interpretacji. Odkrywali-

śmy na nowo oczywiste prawdy, typu: „Nigdy nie łam zasad, szczególnie jak ich nie rozumiesz”. Słuchaliśmy pięknej „Bajki o diamentcie” autorstwa Justyny Lewickiej - Szczęsnej, młodej nauczycielki, istniejącej w Internecie jako „Nauczyciel na medal”. Sami byliśmy diamentami, które przykrywa stos chusteczek, czyli złych i krzywdzących opinii na nasz temat, wypowiedzianych przez całe życie w naszym kierunku. Próbowaliśmy zrzucić z siebie te chusteczki, podając swoje mocne strony i pozytywne cechy, aby znów stać się diamentem, czystym i nieskazitelnym, który przecież ciągle w nas jest. Na koniec każdy miał napisać na kartce swój niezrealizowany pomysł, który kiedyś go przerastał. Kartkę tę mieliśmy schować do koperty i zająrzeć do niej po roku. Ciekawe, ilu osobom uda się przez ten czas zrealizować swoje marzenie?

Niesamowite wrażenie zrobił na mnie teatr cieni „Droga do lasu” zaprezentowany przez Domowy Teatr Lalek, Studio Filmów Rysunkowych w Bielsku-Białej. Młodzi aktorzy, pełni pasji i talentów, zachwycili publiczność piękną opowieścią, wzbogaconą muzyką na żywo!

Z innych propozycji warsztatowych warto wymienić:

Wrażliwość zmysłów w kąpieli leśnej – zajęcia z lasoterapii (Agnieszka Antosik),

Dary uważności i wrażliwości – praktyka jogi oraz medytacja z książką Kobi Yamady (Magdalena Prokopowicz),

Biblioterapia relaksacyjna i masaż relaksacyjny w budowaniu dobrostanu - Masaż Shantali (Mariola Kulawik-Sowada),

Wrażliwość człowieka na dźwięki – dźwiękoterapia z wykorzystaniem gongów i mis tybetańskich (Wiesław Walas),

Jak rosa na skórze – warsztat taneczno-somatyczny (Regina Wolska),

W świecie niewidomej Rozalki (Celina Zubrycka).

Wieczór w Ośrodku Szkoleniowym w Niwkach umilił nam wirtuoz gitary, mistrz poezji śpiewanej i własnego autorstwa humorystycznych tautogramów, Janusz Ochocki.

Ostatni dzień konferencji upłynął pod znakiem dzielenia się doświadczeniami z pracy biblioterapeuty, przedstawionymi przez członków Polskiego Towarzystwa Biblioterapeutycznego z całej Polski.

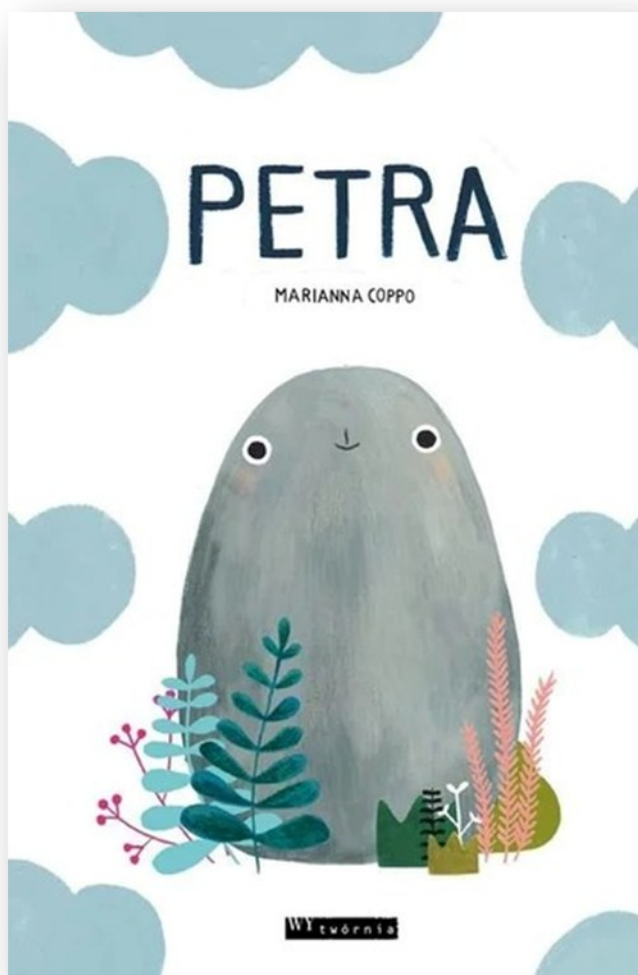
Na fotografii autorka artykułu

W końcu nastał moment pożegnania. Uczestnicy konferencji zaczęli opuszczać miejsce, w którym spędzili kilka wyjątkowych dni. Każdy zabierał ze sobą do walizki nowe doświadczenia, pomysły, inspiracje, a przede wszystkim uśmiechy ludzi, którzy są tak samo „zarażeni” chęcią pomagania innym i wrażliwość mają w sercu. Wrażliwość to jest uważność na drugiego człowieka, ale także na siebie. Bądźmy zatem wrażliwi, nie wstydzmy się tego, dzisiejszy świat potrzebuje wrażliwości.

Książki warte polecenia:

1. Alemagna, Beatrice. Pięciu nieudanych. Warszawa: Dwie Siostry, 2015.
2. Altarriba, Eduard. Co to jest migracja?. Konstancin-Jeziorna: No Bell, 2024.
3. Brzeziński, Miłosz. Głaskologia. Warszawa: 989 Instytut Kreowania Skuteczności, 2013.
4. Castillon, Claire. Powtórzenia. Konstancin-Jeziorna: No Bell, 2024.
5. Gimesi, Dóra. Czysta Emmy. Konstancin-Jeziorna: No Bell, 2025.
6. Staroń, Przemysław. Szkoła bohaterów i bohaterów, czyli jak radzić sobie z życiem. Warszawa: Agora, 2020.
7. Tan, Shaun. Cykada. Warszawa: Kultura Gniewu, 2018.
8. Tan, Shaun. Opowieści z głębi miasta (Tales from the Inner City). Warszawa: Kultura Gniewu, 2019.
9. Yamada, Kobi; Besom, Mae. Co robisz z pomysłem? Warszawa: LEVYZ, 2020.
10. Yamada, Kobi; Santoso, Charles (ilustr.). Małe cuda. Warszawa: LEVYZ Books, 2024.
11. Zubrycka, Celina. Rozalka i kwiaty. Białystok: Książnica Podlaska, 2024.
12. Zubrzycka, Elżbieta. Tajemnice pod lupą. Sopot: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2022.

Joanna Stemler, Kierownik Działu Gromadzenia i Opracowywania Zbiorów, Publiczna Biblioteka Pedagogiczna w Pile.

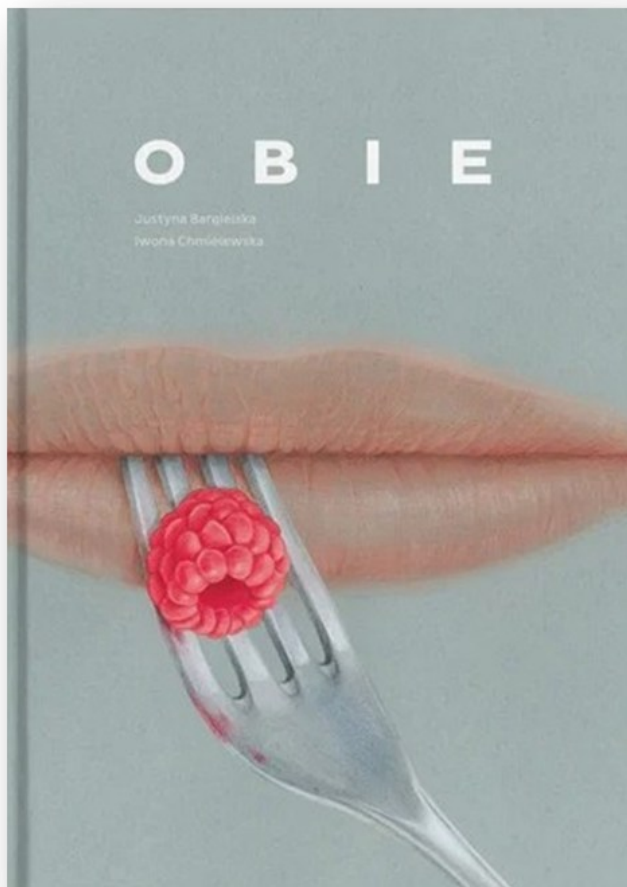
W świecie książek obrazkowych (picturbooki)...

Marianna Coppo – Petra¹

Tym razem opowieść o „Kamieniu” potrafiącym wszystko. Raz jest jajkiem, raz szczytem, rajska wyspa, mieszkańcem kieszeni. Zmieniając się w magiczny sposób jest zawsze SOBĄ, pełnym optymizmu i entuzjazmu „Kamieniem”. W oczach dziecięcych odbiorców jest superbohaterką Petrą. A dla nas dorosłych synonimem wiary w siebie. Wspaniałe ilustracje autorki dopełniają i wizualizują snutą przez nią opowieść.

¹ Petra / Coppo Marianna, tłumaczenie: Rogowska Gabriela, Wydawnictwo Wytwórnia, 2019. - [46] stron: ilustracje¹

Katarzyna Kwaśnik, Nauczyciel konsultant, CDN w Pile

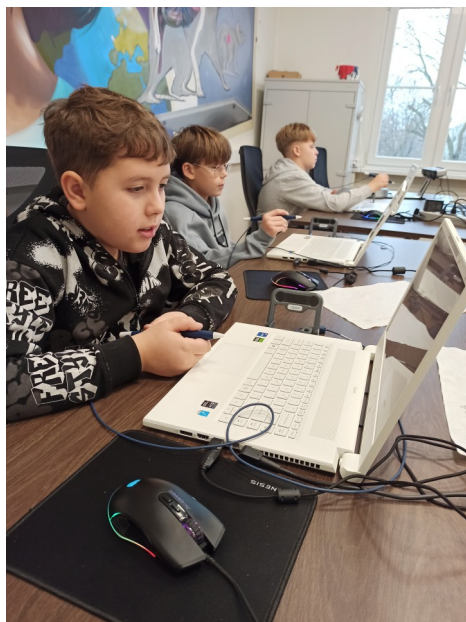
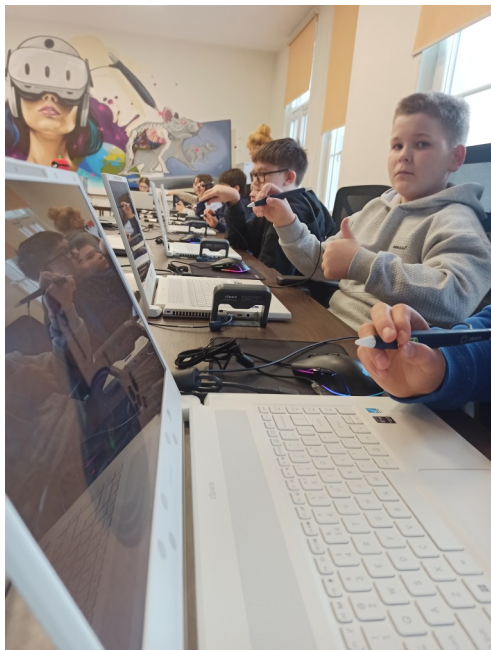

W świecie książek obrazkowych (picturbooki)...
Chmielewska Iwona, Bargielska Justyna – Obie ¹

"Obie" to opowieść o macierzyństwie. O jego blaskach i cieniach często przemilczanych i pomijanych. Opowieść o NAS, o matkach. O naszym szczęściu, naszych radościach i smutkach, o lęku bycia mamą, o naszych emocjach, o tajemnicy „dawania życia”, o uśmiechu przez łzy. Nade wszystko to książka dla dorosłych, pełna refleksji, symboli, pytań bez odpowiedzi. Tekst poetki Justyny Bargielskiej jest dopełniony symbolicznymi ilustracjami Iwony Chmielewskiej. To wspaniałe i poetycko skomponowane dzieło grające dwoma głosami. Z jednej strony tekst, przeobrażający się w szarości i grę światła - obraz, co w efekcie daje niepowtarzalną osobistą i refleksyjną opowieść.

¹ Obie / Chmielewska Iwona, Bargielska Justyna, Wydawnictwo Wolno, 2016. - [44] stron: ilustracje¹.

Zajęcia w Pracowni 3D—Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Pile

Pracownie 3D to zadanie w Projekcie Województwa Wielkopolskiego „Cyfrowa Szkoła Wielkopolsk@ 2030” realizowanym przez Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu w partnerstwie z Ogólnopolskim Operatorem Oświaty w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski na lata 2021-2027

Fundusze Europejskie
dla Wielkopolski

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

SAMORZĄD
WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

**SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO**

PLACÓWKI OŚWIATOWE PROWADZONE PRZEZ SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO PODLEGŁE DEPARTAMENTOWI EDUKACJI I NAUKI

Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Kaliszu
pełna informacja dostępna na stronie:
www.odn.kalisz.pl

Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie
pełna informacja dostępna na stronie:
www.cdnkonin.pl

Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Lesznie
pełna informacja dostępna na stronie:
www.cdn.leszno.pl

Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Pile
pełna informacja dostępna na stronie:
www.cdn.pila.pl

Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu
pełna informacja dostępna na stronie:
www.odnpoznan.pl

**Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia
Dualnego i Zawodowego w Kaliszu**
www.cwrkdiz.kalisz.pl

**Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia
Dualnego i Zawodowego w Koninie**
www.cwrkdiz.konin.pl

**Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia
Dualnego i Zawodowego w Lesznie**
www.cwrkdiz.leszno.pl

**Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia
Dualnego i Zawodowego w Pile**
www.cwrkdiz.pila.pl

**Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia
Dualnego i Zawodowego w Poznaniu**
www.cwrkdiz.poznan.pl

Placówki Oświatowe Prowadzone Przez
Samorząd Województwa Wielkopolskiego

Wielkopolskie Samorządowe Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego:

- w Gnieźnie, ul. Mieszka I nr 27, www.medyk.gniezno.pl
Centrum oferuje naukę na następujących kierunkach:
Terapeuta Zajęciowy, Opiekun Medyczny, Technik Masażysta, Technik Farmaceutyczny

- w Koninie, ul. Przemysłowa 4, www.medyk.konin.pl
Centrum oferuje naukę na następujących kierunkach:
Terapeuta Zajęciowy, Opiekun Medyczny, Technik Usług Kosmetycznych, Technik Masażysta, Technik Elektrodiagnostyki, Asystent Osoby Niepełnosprawnej, Higienistka Stomatologiczna

- w Ostrowie Wielkopolskim, ul. Limanowskiego 17, www.msz-ostrow.cba.pl
Centrum oferuje naukę na następujących kierunkach:
Terapeuta Zajęciowy, Opiekun Medyczny, Technik Usług Kosmetycznych, Technik Masażysta, Technik Farmaceutyczny, Opiekunka Dzieciątka, Higienistka Stomatologiczna, Asystentka Stomatologiczna, Technik Elektrodiagnostyki

- Nr 1 w Poznaniu, ul. Szamarzewskiego 99, www.msz.poznan.pl
Centrum oferuje naukę na następujących kierunkach:
Opiekun Medyczny, Technik Usług Kosmetycznych, Technik Masażysta, Technik Farmaceutyczny, Ortopedystka, Technik BHP, Technik Elektrodiagnostyki, Technik Elektroniki i Informatyki Medycznej

- Nr 2 w Poznaniu, ul. Mostowa 6, www.wsck.pl
Centrum oferuje naukę na następujących kierunkach:
Asystentka Stomatologiczna, Higienistka Stomatologiczna, Technik Dentystyczny, Asystent Osoby Niepełnosprawnej, Opiekun Medyczny, Opiekun Osoby Starszej, Opiekun w Domu Pomocy Społecznej, Opiekunka Dzieciątka, Technik Masażysta, Terapeuta Zajęciowy

- w Rawiczu, ul. gen. Grota Roweckiego 6, www.medyk-rawicz.pl
Centrum oferuje naukę na następujących kierunkach:
Technik Usług Kosmetycznych, Technik BHP, Opiekun Osoby Starszej, Terapeuta Zajęciowy, Opiekun w Domu Pomocy Społecznej, Opiekunka Środowiskowa, Opiekunka Dzieciątka, Asystent Osoby Niepełnosprawnej, Technik Masażysta, Opiekun Medyczny

- w Złotowie, ul. Szkolna 3, www.wskz-zlotow.pl
Centrum oferuje naukę na następujących kierunkach:
Opiekun Medyczny, Technik Archiwista, Technik Masażysta, Technik Usług Kosmetycznych, Opiekunka Dzieciątka

**Wielkopolskie Samorządowe Centrum Kształcenia Ustawicznego
we Wrześni**, ul. Wojska Polskiego 2a, www.wskcu-wrzesnia.pl

Centrum oferuje naukę na następujących kierunkach:
- Florysta, Technik Usług Kosmetycznych, Technik Logistyki, Technik Administracji, Technik Archiwista, Technik Rachunkowości, Opiekun Medyczny, Asystent Osoby Niepełnosprawnej, Technik Budownictwa

Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Pile
64-920 Pila, ul. Bydgoska 21
tel. 67 352 17 50
www.cdn.pila.pl